

«مطالعات جامعه‌شناسی»

سال هفتم، شماره بیست و هشتم، پائیز ۱۳۹۴

صص ۲۳-۷

عوامل اجتماعی مرتبط با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان

مقطع متوسطه مشکین شهر از دیدگاه خود معلمان

عزیزه جهانگیری^۱

دکتر محمود علمی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۹/۲

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۵/۵/۲۳

چکیده

این تحقیق که با عنوان «عوامل اجتماعی مرتبط با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر از دیدگاه خود معلمان» انجام شده است، از نظر هدف؛ از نوع کاربردی، از نظر زمانی؛ مقطعی و از نظر کنترل شرایط پژوهش؛ یک بررسی پیمایشی و هم‌چنین توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق، معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ به حجم ۶۷۰ نفر، حجم نمونه طبق فرمول تعیین حجم نمونه کوکران برابر با ۲۴۵ نفر و روش نمونه‌گیری‌اش، تصادفی طبقه‌ای بوده است. در این تحقیق برای اندازه‌گیری متغیرها از سوال (پرسشنامه) و برای اندازه‌گیری سازه‌ها از ابزار (مقیاس) طیف لیکرت استفاده شده است. طبق یافته‌های تحقیق که با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون انجام شد، مشخص شد که بین میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان، میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی، میزان عضویت معلمان در تشکل‌های صنفی، میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان، میزان توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم و افزایش مهارت‌های معلمان با ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. هم‌چنین پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته و تعیین میزان تأثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر روی آن با استفاده از رگرسیون چند متغیره نشان داد که ۷۹ درصد از ارتقای منزلت اجتماعی معلمان، ناشی از رابطه بین یک ترکیب خطی از متغیرهای مستقل است و ۲۱/۰ درصد باقی‌مانده که «ضریب عدم تعیین» نام دارد ناشی از سایر عواملی است که در این تحقیق منظور نشده‌اند.

واژگان کلیدی: حقوق و مزایا، تشکل‌های صنفی، اعتماد اجتماعی، منزلت اجتماعی.

۱. کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز - ایران.

۲. استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز - ایران (نویسنده مسئول).

مقدمه

تعلیم و تربیت انسان از بدو پیدایش مورد توجه بوده اما اهمیت آن در قرون اخیر به طور فزاینده‌ای آشکار شده است. در حال حاضر آموزش و پرورش کلید توسعه جوامع محسوب می‌شود و موفقیت و سعادت ملت‌ها به کیفیت تعلیم و تربیت آن‌ها بستگی دارد. بدون تردید آینده هر کشوری را می‌توان از سیمای کنونی آموزش و پرورش آن دریافت (گلشن، ۱۳۸۷: ۱۳). اهمیت تعلیم و تربیت به عوامل آن قابل تعمیم است و در میان عوامل تعلیم و تربیت «معلم» مهم‌ترین عامل تلقی می‌شود. درک حساسیت این نقش و ارزش نهادن بر آن از سوی عموم مردم جامعه، به مفهومی اشاره دارد که در جامعه‌شناسی معادل منزلت اجتماعی است. منزلت یا پایگاه اجتماعی، آن شأن یا مقام و موقعیتی است که برای یک فرد در جامعه قایل‌اند، یا تلقی و ذهنیتی است که دیگران از آن چه شخص هست، دارند (علاقه‌بند، ۱۳۸۸: ۲۶). معلمان در فرایند آموزش و پرورش نقش کلیدی دارند و برای این که معلمان، به عنوان رکن اصلی آموزش و پرورش، بتوانند نقش خود را در فرایند تعلیم و تربیت به درستی ایفا کنند، باید از منزلت و موقعیت اجتماعی شایسته‌ای برخوردار باشند. معلمی که از منزلت اجتماعی و الایی برخوردار است، می‌تواند الگویی مطلوب برای دانش‌آموزان باشد (محمدنیا، ۱۳۸۹: ۱۰). در جامعه ایرانی، از گذشته‌های دور معلمان به خاطر تاکیدات پیشوایان علمی، مذهبی و ... و نیز نقش سازنده‌شان در تعلیم و تربیت افراد جامعه، همواره مورد احترام عامه مردم بوده و به رغم درآمد پایین‌تر از متوسط درآمد جامعه، احترام و منزلت اجتماعی و الایی داشته‌اند. اما با توجه به تغییرات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی که در سال‌های اخیر در جامعه ایرانی به وجود آمده است؛ در حال حاضر، عده‌ای از معلمان نه تنها به شغل خود افتخار نمی‌کنند، بلکه معلم بودن به آن‌ها احساس سرشکستگی می‌دهد. هم‌چنین، این نگرش در جامعه ایجاد شده است که اغلب افرادی که به حرفه معلمی روی می‌آورند، در تصدی مشاغل دیگر توفیقی نیافته یا سرمایه‌ای برای فعالیت‌های اقتصادی و تجاری نداشته‌اند. در چنین شرایطی منفی بودن نگرش نسل جوان به شغل معلمی چندان تعجب‌آور نیست.

با توجه به وضیعت موجود، سوال اساسی آن است که چه عواملی می‌توانند منزلت اجتماعی معلمان را ارتقاء داده و به منزلت اجتماعی گذشته و حتی بالاتر از آن برسانند؟ به بیانی دیگر کدام عوامل اجتماعی با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان رابطه معنی‌داری دارند؟ این تحقیق نیز همان سوال را به صورت ویژه در بین معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر مطرح نموده و در پی دستیابی به پاسخی به این سوال کلی است که کدام عوامل اجتماعی با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر رابطه دارند؟ در واقع ارتقای منزلت اجتماعی، متغیر وابسته و عوامل اجتماعی متغیرهای مستقل این تحقیق خواهند بود.

اهداف تحقیق

هدف کلی

- تعیین میزان منزلت اجتماعی معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر.
- تعیین عوامل مرتبط با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان مشکین شهر.

اهداف جزئی

- تعیین رابطه بین میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.
- تعیین رابطه بین میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.
- تعیین رابطه بین میزان عضویت معلمان در تشکل های صنفی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.
- تعیین رابطه بین میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.
- تعیین رابطه بین میزان توجه رسانه ها به جایگاه معلم و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.
- تعیین رابطه بین میزان مهارت های معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان.

فرضیه های تحقیق

- بین عوامل اجتماعی و ارتقای منزلت اجتماعی معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر رابطه وجود دارد.
- بین میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.
- بین میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.
- بین میزان عضویت معلمان در تشکل های صنفی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.
- بین میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.
- بین میزان توجه رسانه ها به جایگاه معلم و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.
- بین میزان مهارت های معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه وجود دارد.

پیشینه تحقیقات

محمدی و راغب کارشناسان انجمن اولیا و مربیان سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان (۱۳۸۲) در زمینه منزلت اجتماعی معلمان، تحقیقی با عنوان «بررسی شأن و موقعیت اجتماعی معلمان از دیدگاه دانش آموزان مدارس راهنمایی و متوسطه استان اصفهان» انجام داده اند. هدف کلی تحقیق حاضر، بررسی شأن و موقعیت اجتماعی معلمان از دیدگاه دانش آموزان مدارس راهنمایی و متوسطه استان اصفهان می باشد که در این راستا اهداف فرعی زیر نیز مورد بررسی قرار گرفته اند:

۱. بررسی شاخص‌های موقعیت اجتماعی (حیثیت شغلی، وضعیت اقتصادی، ویژگی‌های ظاهری، مفید بودن، قدرت اجتماعی معلم، پیشینه خانوادگی، ویژگی‌های اخلاقی، سابقه تدریس، سن و سال، مدرک تحصیلی، و نوع تخصص معلمان) از دیدگاه دانش‌آموزان.
 ۲. بررسی موقعیت اجتماعی و شاخص‌های تشکیل دهنده آن (حیثیت شغلی، وضعیت اقتصادی، ویژگی‌های ظاهری، مفید بودن، قدرت اجتماعی معلم، پیشینه خانوادگی، ویژگی‌های اخلاقی، سابقه تدریس، سن و سال، مدرک تحصیلی، و نوع تخصص معلمان) از دیدگاه دانش‌آموزان مدارس راهنمایی و متوسطه.
 ۳. بررسی موقعیت اجتماعی و شاخص‌های تشکیل دهنده آن از دیدگاه دانش‌آموزان دختر و پسر.
 ۴. بررسی موقعیت اجتماعی معلمان و شاخص‌های تشکیل دهنده آن، از دیدگاه دانش‌آموزان شهر و روستا.
 ۵. بررسی موقعیت اجتماعی معلمان و شاخص‌های تشکیل دهنده آن از دیدگاه دانش‌آموزان دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه با توجه به شغل والدین.
- در این تحقیق به منظور بررسی اهداف موردنظر، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق دانش‌آموزان دختر و پسر مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه استان اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۸۱-۸۲ بوده که بالغ بر ۵۳۰۱۱۳ نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، تعداد ۸۴۵ نفر از آن‌ها انتخاب و در تحقیق شرکت داده شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعیین نوع رابطه بین متغیرهای تحقیق از آمار توصیفی (میانگین، درصد، واریانس) و آماراستنباطی (کای اسکور، t-test تک متغیره و کروسکال والیس) استفاده شده است.
- نتایج پژوهش نشان داده است که:
- (۱) دانش‌آموزان مدارس (راهنمایی و متوسطه، دختر و پسر، شهری و روستایی) شان و منزلت اجتماعی معلمان را پایین ارزیابی کردند.
 - (۲) بین دیدگاه‌های دانش‌آموزان در مورد شاخص‌های منزلت اجتماعی معلمان (حیثیت شغلی، وضعیت اقتصادی، مذهب، سن، ویژگی‌های ظاهری، قدرت اجتماعی، میزان تحصیلات، نوع تخصص، مفید بودن، پیشینه خانوادگی، و ویژگی‌های اخلاقی معلمان) تفاوت معناداری وجود دارد.
 - (۳) بین دیدگاه‌های دانش‌آموزان راهنمایی و متوسطه نسبت به متغیر وضعیت اقتصادی معلمان تفاوت معنادار بوده و سطح معناداری آزمون فوق برابر با صفر می‌باشد. دانش‌آموزان مدارس راهنمایی وضعیت اقتصادی (درآمد و حقوق) معلمان را کمتر از دانش‌آموزان مدارس متوسطه ارزیابی کرده‌اند.

۴) دانش‌آموزان مدارس متوسطه به «داشتن اخلاق خوب در افزایش منزلت اجتماعی» بیشتر از دانش‌آموزان راهنمایی معتقدند. بین دیدگاه‌های دانش‌آموزان راهنمایی و متوسطه نسبت به این ویژگی، تفاوت معنادار است.

۵) دانش‌آموزان مدارس متوسطه به «تعلق داشتن معلمان به خانواده‌های معروف و محترم» بیشتر از دانش‌آموزان راهنمایی معتقدند.

علیزاده (۱۳۸۸) در پژوهش خود با عنوان «بررسی منزلت اجتماعی حرفه معلمی (دبیر دبیرستان و آموزگار دبستان) و تغییرات آن در طول سه دهه گذشته» منزلت اجتماعی حرفه معلمی (دبیر دبیرستان و آموزگار دبستان) و تغییرات آن را در میان مشاغل جامعه در طول سه دهه گذشته مورد بررسی قرار می‌دهد. برای این منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۹۰۲ نفر (۵۸۴ مرد و ۳۱۸ زن) انتخاب شده‌اند. نتایج پژوهش نشان داده است که: از دیدگاه شهروندان تهرانی، حرفه معلمی منزلت اجتماعی متوسط رو به بالا دارد و این جایگاه تحت تأثیر پایگاه اقتصادی و اجتماعی آنان نیست. مطالعه روند منزلت اجتماعی حرفه معلمی نشان می‌دهد جایگاه این حرفه در دوره‌های سی ساله رو به کاهش بوده است.

مقدس (۱۳۸۴) پژوهشی را تحت «عنوان سنجش منزلت مشاغل شهری در ایران» (مورد مطالعه شهر شیراز) انجام داده است که هدف وی ارائه مقیاسی برای منزلت ۹۷ شغل انتخابی است که در آن کوشش شده است با کنترل ویژگی‌های جمعیتی - اجتماعی نظر دهندگان این مقیاس از حساسیت بالاتری برخوردار شود. ویژگی‌های مورد کنترل عبارتند از: جنس، گروه سنی، گروه شغلی، محقق تلاش نموده مقیاس به دست آمده را با مقیاس‌های دیگر مقایسه کند تا موضوع ابعاد روشن‌گرانه‌تری بیابد. محقق در نهایت با نظرخواهی از پاسخگویان در مورد اولویت یک شغل و بر پایه فرضیاتی که از نظریه‌ها استنتاج کرده بود سعی کرده است شاخصی برای پایگاه اجتماعی - اقتصادی همه مشاغل در جامعه شهری ایران ساخته شود تا امکان مقایسه‌های بعدی فراهم آید می‌باشد.

حسن‌پور (۱۳۹۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه رودهن با عنوان «بررسی عوامل موثر بر ارتقای پایگاه اجتماعی معلمان از دیدگاه معلمان شهر بومهن» که به روش پیمایشی انجام داده نتیجه گرفته است که: هم عوامل فردی (سن، جنس، تحصیلات و محل سکونت)، هم عوامل اقتصادی (افزایش حقوق و مزایا و امکانات معیشتی و رفاهی) و هم عوامل اجتماعی (پشتیبانی و حمایت رسانه‌ها از معلمان، میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان و ...) بر ارتقای اجتماعی این معلمان موثر است.

رازقی (۱۳۹۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه شیراز با عنوان «سنجش منزلت اجتماعی معلمان میرجاوه از شهرهای استان سیستان» نتیجه گرفته است که: منزلت اجتماعی معلمان این شهر علی‌رغم پایین بودن معاش و امکانات رفاهی‌شان هم‌چنان در سطح بالایی قرار دارد و شهروندان با دیده احترام به ایشان می‌نگرند و اکثر خانواده‌ها حاضرند فرزندان‌شان با معلم ازدواج نمایند.

جهاد دانشگاهی دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان «بررسی تفصیلی منزلت اجتماعی مشاغل» در مشهد انجام داده است که در این پژوهش پایگاه شغلی را به عنوان پایگاه اکتسابی فرد در جامعه مورد سنجش قرار داده است که عمده‌ترین مقیاس‌های مورد استفاده:

۱. مقیاس منزلتی ۲. مقیاس شبکه اجتماعی ۳. مقیاس اقتصادی ۴. مقیاس مبتنی بر کل پاداش‌ها که یک نمونه ده‌تایی از مشاغل مورد بررسی قرار گرفته است.

عیوضی (۱۳۹۱) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی که در دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی با عنوان «تبیین رابطه بین وضعیت اقتصادی معلمان دوره متوسطه نیشابور و منزلت اجتماعی آنان» به روش پیمایشی بر روی نمونه‌ای ۱۸۵ نفری از دبیران دوره متوسطه آن شهر انجام داده، دریافته است که: بین وضعیت اقتصادی معلمان دوره متوسطه نیشابور و منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود ندارد و سایر عوامل اجتماعی مانند سطح علمی، عضویت در تشکل‌های صنفی، احساس مفید بودن معلمان در نزد شهروندان و ... در این رابطه مهم‌تر از وضعیت اقتصادی هستند.

زنگنه (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان «بررسی منزلت اجتماعی معلمان منطقه بزینه رود از توابع استان زنجان از دیدگاه دانش‌آموزان پسر و دختر دبیرستان در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱» که با بهره‌گیری از روش توصیفی-تحلیل و هم‌چنین روش تکمیلی میدانی و نظرسنجی از طریق پرسشنامه از دانش‌آموزان منطقه بزینه‌رود در استان زنجان انجام داده، آورده است: «یکی از عوامل مؤثر بر کارآمدی، تربیت و پرورش نسل آینده هر کشور، منزلت اجتماعی معلمان آن جامعه و برخورداری از جایگاه رفیعی در نزد جویندگان دانش است. از آن‌جا که جامعه ایرانی، در حال گذار از وضعیت سنتی به مدرن است، به تبع آن ارزش‌ها و باورها نیز در حال تغییر و دگرگونی‌اند، به طوری که خوشبختی با مفهومی که در عصر سنت مطرح بود، تفاوت پیدا کرده و در این گذار موجب سست شدن منزلت اجتماعی معلمان گردید. به نظر می‌رسد که افت جایگاه معلم یکی از مهم‌ترین آسیب‌های فرهنگی جامعه امروز ایران است و اگر به درستی درک نشود، نه فقط برای معلمان بلکه برای نظام فرهنگی کشور مشکل‌آفرین خواهد بود. بررسی‌های صورت گرفته در منطقه بزینه‌رود حاکی از آن است که جایگاه و منزلت معلمان گرفتار یک روند کاهشی قابل توجهی شده است.»

طیبی‌نیا (۱۳۹۳) تحقیقی با عنوان «بررسی عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با منزلت اجتماعی معلمان زن استان همدان» انجام داده که هدف از این مقاله شناسایی راهکارهای ارتقاء منزلت اجتماعی معلمان در استان همدان می‌باشد. این پژوهش با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. تکنیک مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته بوده و اطلاعات آن از ۲۰۱ نفر از معلمان زن در هر سه دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه در مناطق برخوردار (شامل ۲ منطقه)، نیمه برخوردار (۳ منطقه) و محروم (۴ منطقه) با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای به دست آمده است.

در این پژوهش، بر اساس یک رویکرد تلفیقی از نظریات مختلف که از زوایای متفاوت و بر اساس پارادایم‌های خاص خود به منزلت اجتماعی می‌پردازند، به چهارچوب طرح پرداخته شده است. مهم‌ترین این نظریات عبارتند از: نظریه‌های ماکس وبر، بوردیو، کارکردگرایی (پارسونز، دیویس، مور و مرتن)، کالینز، آدامز، محرومیت نسبی و نظریه گافمن. نتایج پژوهش نشان داد که افزایش رفاه اقتصادی و اجتماعی، کارکردی بودن نظام آموزشی، مشارکت معلمان در تصمیم‌گیری‌های نظام آموزشی، دسترسی عادلانه به منابع کمیاب، صورت‌های انضباط نمایشی و عدم فاصله نقش به طور معنی‌داری باعث افزایش منزلت اجتماعی معلمان می‌شوند.

معبودی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی عوامل موثر بر منزلت اجتماعی حرفه معلمی از دیدگاه معلمان متوسطه استان مازندران پرداخته است. این پژوهش به دو روش مطالعه کتابخانه‌ای و تحقیقات میدانی انجام پذیرفته و از تعداد ۷۳۹۱ نفر از معلمان متوسطه دوم استان با استفاده از جدول کرجسی و مورگان دیدگاه ۳۶۷ نفر از معلمان بخش متوسطه در پنج شهرستان از آموزش و پرورش استان مازندران که به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند را در زمینه‌های عوامل موثر بر ارتقاء منزلت اجتماعی معلمان، شامل عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و فردی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته مورد بررسی قرار داده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که موثرترین عامل ارتقاء منزلت اجتماعی معلمان عامل مادی و معیشتی آنان نیست بلکه اصلی‌ترین عامل در بین عوامل اقتصادی، متوازن بودن درآمد ماهیانه معلمان نسبت به سایر سازمان‌ها، و در بین عوامل اجتماعی فراهم بودن امکانات اقامت و پذیرایی در مسافرت‌ها، و در بین عوامل فرهنگی ارج نهادن به ارزش‌های معلم در جامعه و در بین عوامل فردی درستکاری معلمان بوده است.

پرتیچارد (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان، «جایگاه معلمین در آلمان و ایرلند»، دیدگاه معلمین را در کشورهای اروپایی که درجات صنعتی متفاوتی دارند (جمهوری آلمان و ایرلند) نسبت به نقش و وضعیت اجتماعی‌شان بررسی نموده و به نتایج زیر رسیده است: معلمین ایرلندی نسبت به معلمین آلمانی دریافت بهتری از وضعیت خود در جامعه دارند و از سوی دیگر معلمین ایرلندی نسبت به معلمین آلمانی ظاهراً نسبت به آلمان‌ها به وضعیت حرفه‌ای اهمیت کمتری می‌دهند و سرانجام معلمین ایرلندی اعتماد به نفس بیشتری از معلمین آلمانی در آموزش به عنوان تعالی وضعیت اجتماعی خود دارند. خلاصه چنین به نظر می‌رسد که معلمین در جمهوری فدرال آلمان در مقایسه با همکاران خود در کشورهای کمتر صنعتی، توهومات خود را درباره حرفه خودشان و نیز درباره نحوه بهبود کارایی و پرستیژ زمینه حرفه خود از دست داده‌اند (زنگنه، ۱۳۹۲: ۱۶).

ورنون (۲۰۱۱) تحقیقی با عنوان «بررسی پایگاه حرفه‌ای و احساس اجتماعی معلمان در آموزش و پرورش ابتدایی و راهنمایی استرالیا» انجام داده است. هدف عمده در این تحقیق، بررسی تصورات حرفه‌ای معلمان مقاطع ابتدایی و راهنمایی استرالیا از حرفه خودشان نسبت به سایر مشاغل است. این

پژوهش یک جستجوی شخصیتی است که به بررسی مشکلات و انتظارات شغلی معلمان می‌پردازد و سهم آموزش و پرورش را در هدایت افراد به سوی مشاغل مناسب مورد ارزیابی قرار می‌دهد. روش‌های مختلف به کار برده شده که از طریق آن معلمان و دیگر افراد سهیم در امر آموزش در رابطه با مشکلات روحی خود در حرفه معلمی گزارش داده‌اند. ارتباط بین گزارش‌ها و مشاهدات از یک سو و مفاهیم شغلی معلمان از سوی دیگر موضوع مورد بررسی تحقیق بوده، به عقاید عامه توسط این تحقیقات پاسخ داده شده است. علاوه بر آن، این مبحث شکل دهنده مراحل مختلف تحقیق پیرامون مشکلات معلمان با دیگر مشاغل مرتبط با امر آموزش و پرورش است (ورنون، ۲۰۱۱: ۱۴).

لی (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان «پایگاه اجتماعی معلمان در تایوان»، به نتایج زیر رسیده است: در این تحقیق، محقق به بررسی پایگاه اجتماعی معلمان در کشور تایوان و مقایسه پایگاه اجتماعی معلمان تایوان و فعالیت کاری با دیگر معلمان در سطح بین‌المللی می‌پردازد. محقق مهارت‌های مختلف و شخصیت اجتماعی معلمان تایوان را با مقایسه با سایر معلمان قرار داده است و این مسئله را ناشی از عوامل متعددی نظیر روش‌های حکومتی دولت تایوان دانسته که ریشه در فرهنگ و سیاست و تاریخ این کشور دارد. مطالعات فراگیر محقق پیرامون ارزش شغلی معلمی در انگلستان، استرالیا و نیوزلند نشان داده که معلمان از جنبه آموزشی که همان کمک به دانش‌آموزان جهت یادگیری و اصلاح رفتار آنان است، رضایت کامل داشته از عوامل خارجی آموزش نظیر توانایی آموزشی، پر دغدغه بودن شغل معلمی، درآمد کم و زیاد بودن انتقاد به آموزش و پرورش و ... ناراضی هستند. بسیاری از معلمان از افزایش سال‌های آموزش رضایت نداشتند و فراهم نبودن امکانات مناسب شغلی را یادآور شده‌اند. اما در تایوان، معلمان از حرفه خود رضایت کامل دارند و بررسی‌های عمده در مناطق شهری و روستایی تایوان نشان داده که بیش از ۸۰ درصد معلمان مدارس از شغل و حرفه خود رضایت کامل داشته و درباره حقوق و امکانات مالی خود نیز رضایت دارند. استرس شغلی کمتری داشته و همکاری و رابطه اجتماعی قوی با والدین و دانش‌آموزان دارند.

لذا، با توجه به رضایت شغلی موجود در این حرفه، عده زیادی از معلمان تمایل دارند که در حرفه آموزشی خویش باقی‌مانده و به امر تدریس بپردازند. در سطح بین‌المللی، معلمان در مقایسه با سایر مشاغل از یک پایگاه پایین برخوردار هستند و این مسأله به مخالفت با نظام، تعداد زیاد نیروی کار یا کاهش کیفیت توانایی آموزشی معلمان منجر گردیده و یک ناهم‌نوازی را در پایگاه اجتماعی به وجود آورده است. اما در تایوان، توانایی آموزشی معلمان به طور عمده در سطح بالایی قرار دارد. روش‌های حکومتی تایوان بر روی معیارهای تحصیلات، ارزشیابی و تعلیم و آموزش معلمان و استخدام و نگهداری وضعیت شغلی مناسب جهت آنان و ... به طور غیر مستقیم بر پایگاه اجتماعی معلمان به کار برده که پذیرش این معیارها بر اثر سطح بالای منزلت اجتماعی، طبقه‌بندی‌های شغلی و توانایی‌های آموزشی و

نقش مثبت معلمان در تایوان ایجاد شده است. لذا دولت با فراهم نمودن برنامه‌های تشویقی نظیر شهریه مناسب، فراغت از تحصیل، سوبسید جهت کتاب‌ها و لباس و ... قادر گردیده آموزشی را به کار گیرد که دانش‌آموزان را به معلمان تعلیم یافته آینده تبدیل سازد.

محقق ریشه پایگاه اجتماعی معلمان را در تایوان تحت تأثیر عوامل مختلفی می‌داند که بدان اشاره می‌گردد: پایگاه بالای اجتماعی معلمان تایوان ریشه در فرهنگ سنتی چین دارد. در این فرهنگ یک معلم مورد احترام دانش‌آموزان قرار داشته، ارزش‌ها و مهارت‌های فردی زندگی به صورت عمیق و ریشه‌ای از سوی معلمان به دانش‌آموزان انتقال می‌یابد و احترام به معلمان عمیق بوده حتی اگر روابط معلم و شاگردی یک روزه باشد. ریشه عمیق این عقاید (احترام و تکریم به معلم) ناشی از عقاید و ساختار سنتی چین می‌باشد که در آن قشر تحصیل کرده و دانشگاهی پرستیژ بالایی نسبت به سایر اقشار جامعه دارد و جهت بزرگداشت مقام معلم به صورت قانونی در مجالس متعدد از معلمان تقدیر می‌گردد. رشد احساسات جمعی که اشکال مختلف فرهنگ سیاسی را به دنبال داشته، تایوان را به یک جامعه دموکراتیک واقعی تبدیل ساخته است. خلاصه مطلب این که معلمان در حکومت تایوان از یک جایگاه قوی برخوردار بوده و به قدرت ملت کمک می‌نمایند، نقش یک رهبر را در توسعه ملی ایفا کرده و با هدایت جامعه انسانی، حکومتی صداقت پیشه را ایجاد می‌کنند. معلمان یک معیار موفقیت جهت ساخت ملت بوده و هنوز این عقیده در اذهان عامه مردم تایوان از معلمان وجود دارد: «نسلی فعال و سختکوش که در محیط اطراف خود از طریق تعلیم و تربیت دانش‌آموزان و همکاری با والدین آنان امرار معاش می‌نمایند» (لی، ۲۰۱۲: ۸)

هیرشان (۲۰۱۲) در پایان‌نامه دکتری خود در رشته جامعه‌شناسی دانشگاه دهلی هند با عنوان «مقایسه تطبیقی منزلت اجتماعی معلمان هند و پاکستان» می‌نویسد: «چون فرهنگ دو کشور نزدیک به هم و دارای پیشینه تاریخی مشترک طولانی مدت هستند، تفاوت چندانی بین منزلت اجتماعی معلمان دو کشور هم فرهنگ وجود ندارد. در هر دو جامعه، به علت بافت تقریباً سنتی، معلمان با وجود درآمد تقریباً پایین، دارای منزلت بالایی هستند. فرضیه اصلی این پایان‌نامه با آزمون تفاوت t گروه‌ها سنجش شده است. از هر کشور ۵ شهر که تقریباً فرهنگ و تعداد جمعیت مشابهی دارند. به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. حجم نمونه نیز ۵۰۰ نفر از شهروندان هندی و ۵۰۰ نفر نیز از شهروندان پاکستانی می‌باشند.» (هیرشان، ۲۰۱۲: ۱۲۲).

روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف؛ از نوع کاربردی، از نظر زمانی؛ مقطعی، از نظر کنترل شرایط پژوهش یک بررسی پیمایشی و هم‌چنین توصیفی - همبستگی است.

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق، معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ به حجم ۶۷۰ نفر می‌باشد. حجم نمونه طبق فرمول تعیین حجم نمونه کوکران برابر با ۲۴۵ نفر خواهد بود.

$$n = \frac{(t^2 pq \div d^2)}{1 + (1 \div N)[(t^2 pq \div d^2) - 1]}$$

$$n = \frac{(1/96^2) \times 5 \times 5 \div 5^2}{1 + (1 \div 670)[(3/84 \times 0/5 \times 0/5 \div 5^2) - 1]} = 245$$

روش نمونه‌گیری، تصادفی طبقه‌ای است و جامعه آماری به سه طبقه گروه تدریس (انسانی، ریاضی و فنی و تجربی) دسته‌بندی شد تا دست‌یابی به معلمان در گروه‌های مجزای تدریس به راحتی امکان پذیر گردد.

جدول شماره (۱): طبقه‌بندی جامعه آماری و حجم نمونه

عنوان طبقه	سهم در جامعه (N)	سهم در نمونه (n)
علوم انسانی	۲۷۹	۱۰۲
ریاضی و فنی	۲۲۱	۸۱
علوم تجربی	۱۷۰	۶۲
کل	۶۷۰	۲۴۵

تعریف متغیرها

الف) متغیر مستقل (عوامل اجتماعی):

عواملی که حاصل کنش‌های متقابل اعضای گروه (جامعه) است (گیدنز، ۱۳۷۶: ۲۷).

تعریف عملیاتی: عوامل اجتماعی مرتبط با ارتقای منزلت اجتماعی معلمان با متغیرهای افزایش حقوق و مزایای دریافتی معلمان، افزایش دسترسی معلمان به امکانات رفاهی، افزایش عضویت معلمان در تشکل‌های صنفی، افزایش اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان، افزایش توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم، افزایش مهارت‌های معلمان تعریف می‌شود.

این متغیرها نیز هر کدام با شاخص‌هایی به شرح ذیل تعریف می‌شوند:

- افزایش حقوق و مزایای معلمان:

۱. اجرای عملیاتی نظام هماهنگ پرداخت حقوق در سازمان‌های دولتی
۲. افزایش حقوق متناسب با تورم کالاهای ضروری مانند مسکن، اتومبیل و حامل‌های انرژی.

- افزایش امکانات رفاهی معلمان:

۱. افزایش حق همسر و حق اولاد
۲. افزایش حق مسکن هماهنگ با سایر سازمان‌ها مثل بانک‌ها

۳. تخصیص وام‌های کم‌بهره با اقساط مناسب برای خرید مسکن، جهیزیه یا ادامه تحصیل خود و اعضای خانواده

۴. رایگان نمودن خانه‌های معلم در ایام مسافرت معلمان.

- افزایش عضویت معلمان در تشکل‌های صنفی:

۱. افزایش عضویت در انجمن صنفی معلمان برای دفاع از حقوق اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خودشان

۲. افزایش عضویت در انجمن‌های علمی برای ارتقاء دانش و مهارت‌های خود.

- افزایش اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان:

منظور از افزایش میزان اعتماد اجتماعی، افزایش میزان اعتماد به حسن نیت، اعتماد به شایستگی،

اعتماد به صداقت و اعتماد به صراحت و شفافیت معلمان از سوی شهروندان است.

- افزایش توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم:

۱. برخورد مناسب با شان علمی معلم در رسانه‌ها به ویژه تلویزیون

۲. برخورد مناسب با شان سیاسی معلم در آگاهی بخشی به افراد جامعه

۳. فقیر و درمانده نشان ندادن بیش از حد معلم در فیلم‌ها و سریال‌ها.

- افزایش مهارت‌های معلمان:

۱. مدرک تحصیلی

۲. رشته و مهارت تحصیلی

۳. سابقه خدمت

۴. اثرگذاری وی در سرنوشت کنکوری دانش‌آموزان.

(ب) متغیر وابسته (ارتقای منزلت اجتماعی)

ارتقاء یعنی صعودکردن و بالا کشیدن خود در میان دیگران. ارتقا در واقع همان تحرک صعودی است که به تغییر و حرکت رو به بالا (پیشرفت) از موقعیت موجود گفته می‌شود. منزلت، پایگاه اجتماعی است که فرد در میان یک گروه دارد. به بیان دیگر، موقعیتی که یک فرد یا خانواده با ارجاع به استانداردهای میانگین رایج درباره ویژگی‌های فرهنگی، درآمد مؤثر، دارایی‌های مادی و مشارکت در فعالیت‌های گروهی و اجتماعی به دست می‌آورد.

بنابراین ارتقای منزلت اجتماعی عبارت است از بهبود و حرکت رو به بالای یک فرد یا گروه از نظر منزلت و موقعیت اجتماعی در مقایسه با افراد و گروه‌های دیگر که با ایشان از نظر ویژگی‌های فرهنگی، درآمد مؤثر، دارایی‌های مادی و مشارکت در فعالیت‌های گروهی و اجتماعی مشابهت کامل یا نسبی دارند (کوئن، ۱۳۹۲: ۱۷۹).

تعریف عملیاتی: در این تحقیق عبارت است از مجموع نمراتی که معلمان از سوالات پرسشنامه محقق ساخته که بر اساس شاخص‌های متغیرهای ۶گانه مطرح در قسمت: الف) ۲ (شاخص‌های مربوط به

مولفه‌های افزایش حقوق و مزایای دریافتی معلمان، افزایش دسترسی معلمان به امکانات رفاهی، افزایش عضویت معلمان در تشکلهای صنفی، افزایش اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان، افزایش توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم، افزایش مهارت‌های معلمان) به دست می‌آورند. برای بررسی اعتبار پرسشنامه از روش اعتبار محتوا و برای محاسبه پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد.

یافته‌ها

۵۵/۱ درصد از پاسخگویان را مردان و ۴۴/۹ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. ۴۱/۶ درصد از پاسخگویان در گروه علوم انسانی، ۳۳/۱ درصد در گروه علوم ریاضی و ۲۵/۳ درصد در گروه علوم تجربی تدریس می‌کنند. گروه کمتر از ۵ سال با ۶/۹ درصد، پایین‌ترین درصد و گروه ۱۱ تا ۱۵ سال با ۳۰/۶ درصد، بالاترین درصد پاسخگویان را به خود اختصاص داده‌اند. ۱۲/۶ درصد از پاسخگویان دریافتی کمتر از یک میلیون، ۷۳/۹ درصد دریافتی بین یک تا دو میلیون و ۱۳/۵ درصد دریافتی بالای دو میلیون در ماه دارند. سکونت در خانه‌های سازمانی با ۲/۹ درصد کمترین و سکونت در منزل شخصی یک طبقه با ۵۶/۷ درصد بالاترین درصد مسکن را به خود اختصاص داده‌اند. از نظر ۱۳/۳ درصد از پاسخگویان معلمان مقطع متوسطه مشکین شهر از منزلت پایین، از نظر ۵۲/۶ درصد پاسخگویان، معلمان، دارای منزلت متوسط و از نظر ۳۴/۱ درصد پاسخگویان، معلمان، دارای منزلت اجتماعی بالایی هستند.

- بین میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. شدت این رابطه با توجه به عدد مقابل ضریب همبستگی پیرسون (۰/۷۶۲) مستقیم و قوی می‌باشد. به طوری که می‌توان گفت: با افزایش میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان، منزلت اجتماعی آنان افزایش می‌یابد.

- بین میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد و شدت این رابطه با توجه به عدد مقابل ضریب همبستگی پیرسون (۰/۶۷۴) مستقیم و قوی می‌باشد. به طوری که با افزایش میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی منزلت اجتماعی آنان افزایش می‌یابد.

- بین میزان عضویت معلمان در تشکلهای صنفی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. و شدت این رابطه با توجه به عدد مقابل ضریب همبستگی پیرسون (۰/۶۱۹) مستقیم و قوی می‌باشد. به طوری که با افزایش میزان عضویت معلمان در تشکلهای صنفی منزلت اجتماعی آنان افزایش می‌یابد.

- بین میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. و شدت این رابطه با توجه به عدد مقابل ضریب همبستگی پیرسون (۰/۷۴۹) مستقیم و قوی می‌باشد. به طوری که با افزایش میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان، منزلت اجتماعی آنان افزایش می‌یابد.

- بین میزان توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. و شدت این رابطه با توجه به عدد مقابل ضریب همبستگی پیرسون ($r=0.737$)، مستقیم و قوی می‌باشد. به طوری که با افزایش میزان توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم منزلت اجتماعی آنان افزایش می‌یابد.

- در این تحقیق $R^2=0.790$ می‌باشد. این عدد نشان می‌دهد در این تحقیق 0.79 در صد از واریانس ارتقای منزلت اجتماعی معلمان توسط متغیرهای مستقل تحقیق به حساب آمده است. یعنی 79 در صد از ارتقای منزلت اجتماعی معلمان، ناشی از رابطه بین یک ترکیب خطی از متغیرهای مستقل است و 0.21 درصد باقی‌مانده که «ضریب عدم تعیین» نام دارد و ناشی از سایر عواملی است که در این تحقیق منظور نشده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

منزلت، پایگاه اجتماعی است که فرد در میان یک گروه دارد. یا به مرتبه اجتماعی یک گروه در مقایسه با گروه‌های دیگر گفته می‌شود. به بیان دیگر، موقعیتی که یک فرد یا خانواده با ارجاع به استانداردهای میانگین رایج درباره ویژگی‌های فرهنگی، درآمد مؤثر، دارایی‌های مادی و مشارکت در فعالیت‌های گروهی - اجتماعی به دست می‌آورد. منزلت را برآوردی مثبت یا منفی از احترام یا پرستیژ پذیرفته شده از سوی افراد یا موقعیت‌ها تعریف کرده‌اند ... منزلت، بازتاب دهنده عواملی هم‌چون منشا خانوادگی رفتار، تحصیلات و ویژگی‌های مشابه است که دستیابی به آن‌ها یا از دست دادن‌شان سخت - تر از به دست آوردن یا از دست دادن ثروت اقتصادی است. به طور کلی عوامل مؤثر در منزلت اجتماعی و ارتقای آن را می‌توان در سه دسته کلی عوامل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی تقسیم‌بندی کرد.

برای منزلت اجتماعی منابعی به این شرح برشمرده‌اند:

۱. موقعیت اجتماعی نهادی شده هم‌چون شغل که می‌تواند منبعی برای قدرت و ثروت نیز باشد. میزان منزلت مربوط به نقش به عواملی مانند درآمد، قدرت، مهارت و اهمیت آن برای جامعه و هم‌چنین فداکاری‌ها و کوشش‌های لازم برای به دست آوردن آن بستگی دارد.
۲. دارائی که مربوط به جوامعی است که نابرابری‌های فاحشی در ثروت دارند. دلیلش نیز آن است که ثروت مستلزم شایستگی فعالیت و کوشش می‌باشد.
۳. قدرت نیز می‌تواند منبع منزلت و احترام باشد.
۴. ویژگی‌های شخصی مانند زیبایی، قدرت جسمانی، شهامت و شجاعت و هوش گاه چنین منزلتی به گروهی که فرد به آن متعلق است می‌بخشد. در این صورت منزلت اجتماعی با عواملی هم‌چون سن، نژاد، دین یا ملیت مرتبط است.

۵. ارزش دیگر علم و دانش است. به میزانی که فرد سال‌های بیشتر صرف کسب علم کرده باشد احترام بیشتری خواهد داشت، به ویژه اگر با ارزش‌های دینی و مذهبی همراه شوند و حالت تقدس به خود بگیرند.

۶. خدمات و موفقیت‌های بزرگ، منبع دیگر منزلت است.

مارکس منشاء منزلت اجتماعی را در میزان مالکیت ابزار تولید و میزان مهارت‌های فنی می‌داند. پارسونز برای این که جای انسان‌ها را در نظام قشربندی اجتماعی مشخص کند، نقش‌ها را بر اساس احترامی که مردم در جامعه دارند، از بالا به پایین رده‌بندی می‌کند. در نظریه پارسونز، آن‌هایی که خود را با ارزش‌های نهادهای اصلی (اقتصاد، دولت نظامی قانونی، مذهب، خانواده، مدرسه و نهادهای فرهنگی) هماهنگ می‌کنند، بالاترین پایگاه و ثروت بسیاری به دست می‌آورند. گورویچ پس از مطرح نمودن تعاریف متعددی از جامعه‌شناسان مختلف خود تعریف زیر را ارائه می‌دهد:

«طبقات اجتماعی گروه‌های خاص واقعی فاصله‌داری هستند که خصائص آن‌ها عبارتند از «ماوراء کارها بودن، گرایش شدید به شالوده‌پذیری، مقاومت در برابر نفوذ جامعه کل و تباین اساسی نسبت به یکدیگر» (گورویچ، ۱۳۵۲: ۳۱۲).

پارکین همانند وبر معتقد است که ساختار کلی نابرابری در جامعه از مبارزه کلی و همیشگی بر سر قدرت سرچشمه می‌گیرد. پارکین ساختار طبقاتی جوامع را شامل سه طبقه می‌داند، طبقه اول مسلط است و طبقه دوم کارگران بدون دارایی یا مدرک که طبقه تحت سلطه را تشکیل می‌دهد و بین این دو طبقه یعنی مسلط و تحت سلطه یک طبقه میانی وجود دارد که خود از سه رده تشکیل می‌گردد. رده‌های طبقه میانی شامل رده بالا که شامل پزشکان و وکلا و رده میانی را افراد نیمه حرفه‌ای یقه سپید که ترکیبی از معلمان، پرستاران، مددکاران اجتماعی می‌باشد را تشکیل می‌دهند و رده پایینی شامل تجار ماهر و کارگرانی که متحد شده و دوره‌های کارآموزی را دیده و مدارکی گرفته‌اند می‌گردد.

بورديو، مشخص می‌سازد که منزلت اجتماعی به وسیله سه اصل و قاعده متمایز متداخل یعنی سرمایه اقتصادی و سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی سامان داده می‌شود:

۱. سرمایه مادی (اقتصادی) به مثابه درآمدها و دارایی‌های مالی یا زیرساخت‌های مادی تعریف می‌شود.

۲. سرمایه فرهنگی در یک سیستم مبادله‌ای که شامل دانش فرهنگی انباشته و فعالیت‌های مدنی است که سبب احترام می‌شود، مانند یک رابطه اجتماعی کار می‌کند. سرمایه فرهنگی خود را بیشتر در عادات و نگرش‌های افراد جامعه نمایان می‌سازد. در این معنا سرمایه فرهنگی، تمایلات، عادات و نگرش‌هایی را در بر می‌گیرد که استعداد استفاده از شرایط و توانایی‌های بالقوه را به افراد می‌دهد تا بر

وجوه‌شناختی و معرفتی خود بیفزایند. تمام مهارت‌ها و آمادگی‌هایی را که می‌توان در محیط خانه و مدرسه به کودکان آموخت. مثل احساس مفید بودن، توانایی ابراز وجود و اظهار نظر و مهارت‌های دیگر از این دسته‌اند.

۳. سرمایه اجتماعی که در روابط میان افراد تجسم می‌یابد و موقعی به وجود می‌آید که روابط میان افراد به شیوه‌ای دگرگون شود که کنش را تسهیل کند. ابعاد سرمایه اجتماعی عبارتند از:

۱. میزان شبکه ارتباطات اجتماعی (ساختار)

۲. میزان اعتماد اجتماعی و میزان مشارکت اجتماعی (محتوی)

۳. عمل متقابل اجتماعی (کارکرد)

هومنز قضایی، در نظریه مبادله دارد که از آن‌ها به عنوان قضایای عام نام می‌برد. به طور خلاصه، هومنز سعی دارد قضایای نظریه مبادله را در تبیین انواع رفتارهای اجتماعی، اعم از رفتارهای ساده بین دو نفر یا رفتارهای نهادی شده بسیار پیچیده گروهی به کار گیرد و از طریق استنتاج منطقی، پدیده‌هایی مانند تاثیر افراد بر یکدیگر، قدرت، احترام، رقابت و همنوایی را تبیین کند. هم‌چنین او با تکیه بر تحقیقات محققین، قضایای استنتاجی، خود را معتبر می‌سازد و اعتبار روش خود را در تحلیل ساخت گروه‌های ویژه نشان می‌دهد. نتایج این تحقیق نشان دادند:

- بین میزان حقوق و مزایای دریافتی معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

این نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی و دیگری (۱۳۸۲)، معبودی (۱۳۹۳) و هیرشان (۲۰۱۲) کاملاً همخوانی دارد.

- بین میزان دسترسی معلمان به امکانات رفاهی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

این نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی و دیگری (۱۳۸۲)، حسن‌پور (۱۳۹۰)، عیوضی (۱۳۹۱)، معبودی (۱۳۹۳)، رازقی (۱۳۹۰)، جهاد دانشگاهی دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۹۱)، پرتیچارد (۲۰۰۹)، ورنون (۲۰۱۱) و لی (۲۰۱۲) همخوان است.

- بین میزان عضویت معلمان در تشکل‌های صنفی و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

این نتیجه با نتایج تحقیقات عیوضی (۱۳۹۱)، معبودی (۱۳۹۳)، هیرشان (۲۰۱۲)، جهاد دانشگاهی دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۹۱)، زنگنه (۱۳۹۲) و لی (۲۰۱۲) همخوان است.

- بین میزان اعتماد اجتماعی شهروندان به معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

این نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی و دیگری (۱۳۸۲)، حسن‌پور (۱۳۹۰)، عیوضی (۱۳۹۱)، معبودی (۱۳۹۳)، هیرشان (۲۰۱۲)، زنگنه (۱۳۹۲)، طیبی‌نیا (۱۳۹۳)، پرتیچارد (۲۰۰۹)، ورنون (۲۰۱۱) و لی (۲۰۱۲) همخوان است.

- بین میزان توجه رسانه‌ها به جایگاه معلم و ارتقای منزلت اجتماعی آنان معنی‌داری وجود دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات عیوضی (۱۳۹۱)، معبودی (۱۳۹۳) و هیرشان (۲۰۱۲)، پرتیچارد (۲۰۰۹) و ورنون (۲۰۱۱) همخوان است.

- بین میزان مهارت‌های معلمان و ارتقای منزلت اجتماعی آنان رابطه معنی‌داری وجود دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات حسن‌پور (۱۳۹۰)، معبودی (۱۳۹۳) و هیرشان (۲۰۱۲)، علیزاده (۱۳۸۸)، مقدس (۱۳۸۴)، رازقی (۱۳۹۰)، جهاد دانشگاهی دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۹۱)، زنگنه (۱۳۹۲)، طیبی‌نیا (۱۳۹۳)، پرتیچارد (۲۰۰۹)، ورنون (۲۰۱۱) و لی (۲۰۱۲) همخوان است.

منابع

- پرتیچارد، آ. (۲۰۰۹). جایگاه معلمین در آلمان و ایرلند. پایان‌نامه دکتری جامعه‌شناسی توسعه. دانشگاه دوبلین.
- جهاد دانشگاهی دانشگاه فردوسی مشهد، (۱۳۹۱). بررسی تفصیلی منزلت اجتماعی مشاغل در مشهد، طرح پژوهشی.
- حسن‌پور، م. (۱۳۹۰). بررسی عوامل موثر بر ارتقای پایگاه اجتماعی معلمان از دیدگاه معلمان شهر بومهن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه رودهن.
- رازقی، ن. (۱۳۹۰). سنجش منزلت اجتماعی معلمان میرجاوه از شهرهای استان سیستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه شیراز.
- زنگنه، ن. (۱۳۹۲). بررسی منزلت اجتماعی معلمان منطقه بزینه‌رود از توابع استان زنجان از دیدگاه دانش‌آموزان پسر و دختر دبیرستان در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم سیاسی، دانشگاه پیام نور واحد قزوین.
- علاقه‌بند، ع. (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: نشر روان.
- علیزاده، ا. (۱۳۸۸). بررسی منزلت اجتماعی حرفه معلمی (دبیر دبیرستان و آموزگار دبستان) و تغییرات آن در طول سه دهه گذشته، نوآوری‌های آموزشی. بهار ۱۳۸۸، شماره ۲۹، صص ۲۶-۷.
- عیوضی، ع. (۱۳۹۱). تبیین رابطه بین وضعیت اقتصادی معلمان دوره متوسطه نیشابور و منزلت اجتماعی آنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی.
- طیبی‌نیا، م. (۱۳۹۳). بررسی عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با منزلت اجتماعی معلمان زن، نشریه پیام. مقاله ۶ دوره ۲، شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۹۳، صفحه ۱۶۸-۱۴۱.
- کوئن، ب. (۱۳۹۲). درآمدی بر جامعه‌شناسی. ترجمه: غ، ع، توسلی؛ و دیگری. تهران: انتشارات سیمیا.
- گلشن فومنی، م. ر. (۱۳۸۷). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: نشر شیفته.
- گورویچ، ژ. (۱۳۵۲). مطالعه درباره طبقات اجتماعی، فکر طبقه اجتماعی از مارکس تا امروز. ترجمه: ب، پرهام. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- گیدنز، آ. (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی پیش درآمدی انتقادی. ا، ط، فنایی. شیراز: نشر دانشگاه شیراز.

- لی، ج. (۲۰۱۲). پایگاه اجتماعی معلمان در تایوان. بانکوک، ژورنال جامعه‌شناسی. سال بیست و هفتم، شماره ۴۳۷، صص ۹-۵. محمدنیا، ا. ح. (۱۳۸۹). عوامل اجتماعی موثر بر پایگاه اجتماعی دبیران دوره راهنمایی شهرضا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه اصفهان.
- محمدی، ف؛ و دیگری. (۱۳۸۲). بررسی شان و موقعیت اجتماعی معلمان از دیدگاه دانش‌آموزان مدارس راهنمایی و متوسطه استان اصفهان. اصفهان: سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان، طرح پژوهشی.
- معبودی، ذ. (۱۳۹۳). بررسی عوامل موثر بر منزلت اجتماعی حرفه معلمی از دیدگاه معلمان متوسطه استان مازندران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران شمال.
- مقدس، ش. (۱۳۸۴). سنجش منزلت مشاغل شهری در ایران (مورد مطالعه: شهر شیراز). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- ورنون، م. (۲۰۱۱). بررسی پایگاه حرفه‌ای و احساس اجتماعی معلمان در آموزش و پرورش ابتدایی و راهنمایی استرالیا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انسانی کانبرا.
- هیرشان، آ. (۲۰۱۲). مقایسه تطبیقی منزلت اجتماعی معلمان هند و پاکستان. پایان‌نامه دکتری جامعه‌شناسی، دانشگاه دهلی هند.